

HELSE - beskrivelse av sykdommer som kan forekomme på rasen.

(Info om arvelige sykdommer er sakset fra Westiekubbens tidligere hjemmeside, red.av H.G.
Info om HD er forfattet av Norsk Kennel Klub).

Det finnes noen arvelige sykdommer hos Westie som det gjør hos de aller fleste raser. De som nevnes under her er de som er best kjent i rasen, og noe man skal vite om.

Allergier/hudlidelser

De vanligste allerytypene hos hund er atopisk dermatitt og fôrallergi. Atopisk dermatitt er allergi mot for eksempel pollen, husstøv, midd, hudceller eller andre ting som gir en betennelsesreaksjon med sterk kløe i huden. Fôrallergi er at hunden reagerer på stoffer som finnes i maten. Dette gir som regel kløe i huden, men det kan også føre til mage/tarm problemer som for eksempel diarè. Hunden din behøver selvsagt ikke være allergisk om den skulle få diarè av et fôr eller en matvare! Det kalles matvareintoleranse når hunden ikke tåler ett spesielt fôr, eller en spesiell matvare.

Den beste behandlingen ved allergier er å finne ut hva det er hunden reagerer mot, og deretter hindre hunden i å komme i kontakt med dette (hvis mulig). Hvis dette ikke er mulig, må man ofte behandle med allergimidler som antihistamin eller kortison.

Dårlig immunforsvar kan være et problem i rasen, noe som kan medføre hudproblemer i en eller annen form, med betennelsesaktige sår og kløe. Behandling av disse problemene kan være vanskelig. Det er viktig å ha hud/allergi-problematikken i tankene når man kjøper Westie. Med det menes, hør på oppdretterens råd, gi hunden riktig fôr, vær nøye med ukentlig vask av liggeplass og tepper. Det er også svært viktig å trimme pelsen regelmessig, og børste/kamme hunden ofte slik at døde hår og skitt blir fjernet og huden får «luft».

Godbiter av "ukjent opprinnelse" og ALLE typer tyggesnacks, som "hud"bein/griseører o.l. er det best å unngå. Man vet ikke hvordan de har vært produsert og lagret (salmonellafare) i tillegg medfører de en kvelningsrisiko når de begynner å bli sleip og oppspist. Store rå oksebein derimot er ok og bra for tennene og hjelper mot tannstein. Margen bør skrapes ut, lett å få hard mage. Store nok bein får man i slakterdisken, f.eks på Meny.

Calves Legg Perthes

Dette er en sykdom som oppstår i hundens første leveår. Den karakteriseres ved at ett eller begge av hundens lårhoder mister sin normale halvkuleform og blir mer eller mindre deformert. Symptomer på lidelsen er at hunden gradvis blir halt på ett eller begge bakben. Haltheten øker på, slik at hunden til slutt ikke vil belaste det syke benet i det hele tatt. Det vil være smerter i hoftene, og muskulaturen i låret forsvinner etter hvert fordi hunden ikke belaster benet.

Diagnosen stilles ved hjelp av røntgen. Behandlingen, i de alvorligste tilfellene, består i å fjerne det ødelagte lårhodet. Dette fører som regel til at "pasienten" blir smertefri og vil fungere som normalt etter en periode med trening for å bygge opp muskulaturen igjen. De mindre alvorlige tilfellene, som utgjør ca. 25 %, blir imidlertid bra av seg selv uten noen operativ behandling.

Craniomandibulær Osteopati - kalt CMO

Dette er en lidelse som angriper hunder i alderen 3 - 8 mnd. CMO er beinpåleiringer på hundens underkjeve. Valpen får tyggeproblemer, den sikler, klarer ikke å åpne munnen ordentlig og får hevelser og smerter i underkjeven. Behandlingen består i å gi smertestillende midler og mykt for. De fleste blir symptomfrie etter at de har fylt ett år.

Patella-luxasjon (løse kneskåler)

Patella = kneskålen, skal normalt ligge rett foran på kneet, i en fure som kalles patellafuren. Kneskålen skal ikke kunne skyves ut av denne furen.

Med patella-luxasjon menes den tilstand at patella ikke ligger stabilt på plass. Den glipper mer eller mindre lett ut av stilling. Dette kan skje både på innsiden og på utsiden av leddet. I enkelte tilfeller glir kneskålen på plass av seg selv. I tidens løp vil imidlertid den stadige glippingen og irritasjonen føre til betennelse og forkalkning i kneleddet, og dette er meget smertefullt for hunden. Det kan også føre til at leddbånd som holder kneleddet på plass ryker; såkalt cruciata ruptur, noe som er godt kjent fra håndballspillere.

Patella-luxasjon deles inn i 4 grader, alt etter hvor lett det er å bevege patella. En hund med alvorlig grad bør opereres fortest mulig. Den blir da helt bra. Det er svært viktig at den opereres før det har blitt annen skade i leddet.

Patella-luxasjon er et resultat av feil utvikling av hele bakbenet, og en vil derfor vanligvis kunne oppdage lidelsen i ung alder.

Alle hunder som skal brukes i avl, bør undersøkes og være fri for patella-luxasjon.

I Norge har vi for tiden ikke noe stort problem med patella-luxasjon hos Westie, men i andre land, for eksempel England, anses det som et økende problem.

Patella skal undersøkes når valpen får sin veterinærkontroll før levering.

Juvenil katarakt

Katarakt er det samme som grå stær, som betyr blakking eller fortetning av øyets linse. Juvenil betyr at hunden får dette i ung alder. Når linsen blakkes vil etter hvert mindre og mindre lys slippe inn på selve øyet. Dette fører til at hunden begynner å se dårlig, og den kan etter hvert bli helt blind.

Hofteleddsdisplasi kalt HD (er lidelse i hofteleddene).

Lidelsen arter seg på den måten at hofteleddene blir grunne og mer åpne enn det vi finner hos normale dyr. Dette vil i praksis si at lårhodet og hofteskålene ikke passer fullkomment til hverandre, og dette vil kunne gi unormale slitasjeforhold i hofteleddet - noe som igjen kan føre til sekundærforandringer i form av f.eks. forkalkninger i leddet.

Avhengig av hvor uttalt lidelsen arter seg røntgenologisk hos den enkelte hund, gir man hunden en av følgende betegnelser for dens hofteleddsstatus: Fri for HD (A-B), svak HD (C), middels HD (D) og sterk HD (E-F).

De aller fleste hunder som har HD vil kunne fungere normalt som bruks- og familiehunder og leve et fullverdig liv.

Fordi arveanleggene for HD nedarves fra foreldre til avkom, er den generelle anbefaling at bare hunder som er "fri for HD" brukes i avl. (Generelt kan anbefales at hunder med diagnose "svak HD" eller "middels HD" gis normal fôring og normal og jevn mosjon.) De kan også for hundens del vanligvis brukes til normale arbeidsoppgaver.

Den enkelte eier av hund med HD-diagnose "sterk HD" bør, om en er i tvil, rådføre seg med veterinær og raseklubb for informasjon om hvilke forholdsregler som bør tas med hensyn til mosjon, fôring, miljø og forebyggende behandling, men en bør være forberedt på at symptomer som stivhet i bakparten eller halthet på bakbena kan inntreffe. Det er i denne sammenheng viktig å understreke at heller ikke hunder med "sterk HD" nødvendigvis behøver å få noen plager eller problemer.

Man kjenner i dag ikke til den eksakte nedarvingsmekanisme for HD, men man vet at arvbarheten er 20 - 30%. Dette vil si at det er stor risiko for at et dyr med HD vil nedarve disposisjonen for utvikling av lidelsen til sine avkom.

Man vet at disposisjonene for utvikling av HD styres av mange gener (polygenetisk nedarving). **Miljøfaktorene som fôring, overvekt, mosjon osv. har stor betydning for om det enkelte individ utvikler HD.**

Avkom etter individer med HD vil derfor ha større risiko for å utvikle HD enn avkom etter fridiagnostiserte hunder.

Hunder som blir rammet av arvelige sykdommer må aldri brukes i avl!!